

POSTANOWIENIE

Dnia 26 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz

w sprawie z powództwa T. S.
przeciwko A. K.
o ochronę dóbr osobistych i zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 26 września 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 26 kwietnia 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1. 260 zł (jeden tysiąc dwieście sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być wobec tego osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej

pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 26 kwietnia 2018 r. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na jej oczywistą zasadność, na istnienie potrzeby wykładni art. 23 k.c. jako przepisu prawnego budzącego poważne wątpliwości w zakresie kwestii, czy niestaranność lub nierzetelność sporządzenia publikacji pisemnej, obejmującej swoimi błędami konkretną osobę fizyczną, może naruszać jej dobra osobiste, jak również na wystąpienie istotnego zagadnienia prawnego wymagającego przesądzenia, czy pojęcie niekategoryczne, sugerujące określone zachowanie powoda może być traktowane jako naruszające dobra osobiste.

W judykaturze Sądu Najwyższego zostało wyjaśnione, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej oznacza, iż dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka w szczególności istnieje wtedy, gdy bez wątpienia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się skarżący, lub gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają wniesiony środek zaskarżenia. Pamiętać przy tym trzeba, że oczywiste jest to, co jest widoczne bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Skarżący musi wobec tego wykazać, że orzeczenie zapadło z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym na pierwszy rzut oka, bez konieczności przeprowadzenia bardziej szczegółowej analizy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2008 r., III CSK 110/08, nie publ., z dnia 18 września 2012 r., II CSK 179/12, nie publ. i z dnia 13 marca 2017 r., I CSK 596/16, nie publ.). Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom, były więc dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000, V CKN

1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, i z dnia z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156).

Bliższa analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej nie pozwala przyjąć, by była ona – w powyższym rozumieniu – oczywiście uzasadniona. Skarżący nie wykazał, że zastosowanie powołanych w skardze kasacyjnej przepisów prawa procesowego, których naruszenie w jego ocenie ma skutkować oczywistą zasadnością skargi, było – w okolicznościach sprawy ustalonych przez Sądy obu instancji – oczywiście błędne lub doprowadziło do tego, że zaskarżony wyrok jest oczywiście nieprawidłowy.

Po pierwsze, skarżący nie zawarł w skardze kasacyjnego wyodrębnionego wyводу mającego uzasadniać jego twierdzenie o oczywistej zasadności skargi, gdyż ograniczył się jedynie do stwierdzenia, że „skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w zakresie zarzutu naruszenia przepisów prawa procesowego, przejawiającego się w orzekaniu na podstawie nieistniejących w sprawie dowodów, tj. rzekomego przyznania się Powoda do „bycia beneficjentem systemu”, jak również przejawiającego się poprzez całkowite nieuwzględnienie twierdzeń Powoda, obalających zeznania świadka E. S.”.

Po drugie, oba zarzuty naruszenia prawa procesowego, tj. naruszenia art. 316 § 1 i art. 328 § 2 w związku z art. 316 § 1 k.p.c., zostały sformułowane nieprawidłowo, gdyż skarżący nie powiązał ich z właściwymi przepisami dotyczącymi postępowania przed sądem drugiej instancji (art. 378 § 1, art. 382 lub art. 391 § 1 k.p.c.). W rezultacie zarzuty te nie mogłyby odnieść żadnego skutku (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2008 r., I PK 184/07, nie publ., z dnia 22 stycznia 2015 r., III CSK 153/14, OSNC 2016, NR 1, poz. 14, z dnia 2 lutego 2018 r., II CSK 287/17, nie publ., i z dnia 25 stycznia 2019 r., IV CSK 539/17, nie publ.).

Po trzecie zarzuty naruszenia art. 316 § 1 i art. 328 § 2 w związku z art. 316 § 1 k.p.c. są w istocie polemiką z oceną dowodów dokonaną w sprawie przez Sądy obu instancji oraz poczynionymi przez nie ustaleniami faktycznymi w sprawie, co jest niedopuszczalne w postępowaniu kasacyjnym (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Istotność zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) konkretyzuje się w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Zgodnie z utrwalonym poglądem orzecznictwa, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151). Potrzeba wykładni przepisów prawa budzących wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury, oznacza z kolei sytuację, w której w sprawie występuje kwestia o niejasnym charakterze, będąca źródłem istotnych wątpliwości lub różnic zdań w orzecznictwie, mająca znaczenie dla oceny dochodzonego roszczenia (tak Sąd Najwyższy w postanowieniach: z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ. oraz z dnia 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, nie publ.).

Ponadto, zgodnie z art. 398⁴ § 1 pkt 2) k.p.c., skarga kasacyjna powinna zawierać przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie, a zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c. – również wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania i jego uzasadnienie. Każde z tych wymagań ma charakter odrębny; ich dochowanie przez skarżącego podlega wobec tego oddzielnemu badaniu. Rozwiązanie to, którego formalnym potwierdzeniem jest uregulowanie obu wymagań w odrębnych jednostkach redakcyjnych, związane jest z tym, że w postępowaniu kasacyjnym spełniają one odmienną funkcję. Konieczność przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia obejmuje wskazanie przez skarżącego, jakiego rodzaju naruszenia prawa zarzuca zaskarżonemu orzeczeniu, i podanie argumentacji mającej wykazać istnienie tych naruszeń. Z kolei wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie obejmuje wskazanie przyczyn, dla których Sąd Najwyższy powinien rozpoznać skargę, i przedstawienie motywacji mającej potwierdzać istnienie tych przyczyn. Oznacza to, że wskazanie przyczyn

kasacyjnych i ich uzasadnienia nie może zastąpić wskazania podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, i na odwrót – wskazanie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia nie może zastąpić wskazania przyczyn kasacyjnych i ich uzasadnienia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, z dnia 24 kwietnia 2002 r., III CK 70/02, nie publ., z dnia 2 grudnia 2003 r., II UZ 101/03, nie publ., z dnia 23 czerwca 2015 r., II CSK 756/14, nie publ.).

Twierdzenia skarżącego nie wystarczają do wykazania, by w sprawie doszło do ziszczenia się przesłanek wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Zaprezentowana w skardze argumentacja powinna mieć charakter ściśle jurydyczny. Skarżący sformułował wprawdzie pytania prawne dotyczące kwestii naruszenia dóbr osobistych przez sformułowania w postaci pojęć niekategorycznych lub sugestii i powołał się na niejednorodność judykatury, lecz nie zawarł szerszego rozwinięcia zagadnienia, ani nie przeprowadził żadnej analizy prawnej w tym zakresie, jak również nie wskazał – w części skargi obejmującej uzasadnienie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania – przykładów rozbieżności w judykaturze. Odnośnie do potrzeby wykładni art. 23 k.c. jako budzącego poważne wątpliwości w kontekście kwestii, czy niestaranność lub nierzetelność sporządzania publikacji pisemnej, obejmującej swoimi błędami konkretną osobą fizyczną, może naruszać jej dobra osobiste, skarżący ograniczył się do zaprezentowania własnego stanowiska w sprawie na tle poczynionych ustaleń, nie przedstawiając możliwych kierunków wykładni art. 23 k.c. w tym zakresie i nie wskazując argumentacji prawnej na rzecz tych kierunków. Ogólne i lakoniczne stwierdzenia skarżącego w tym zakresie i brak rozwinięcia wniosku w tym zakresie uniemożliwiają weryfikację, w jakim zakresie wiąże się on, w intencji skarżącego, ze wskazaną przesłanką przedsądu kasacyjnego. Skarga kasacyjna musi być tak zredagowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub w ich uzasadnieniu jej kreatywnych elementów, ani tym bardziej się ich domyslać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, nie publ.).

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 oraz art. 108 § 1 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

aj